

Szállalás az Őrségben és a Vendvidéken

Jövönk a természetközeli erdőgazdálkodás

Mesics Ferenc, Vas megyei erdészeti szakirányító pályázatot nyújtott be az erdők közjóléti célú védelmét és bővítését szolgáló feladatok ellátásának csekély összegű (de minimis) támogatására szóló pályázatra.

A pályázat célja a hazánkban történelmi múltját tekintve kuriózumként említhető Őrségi és vendvidéki kisparaszti szállaló erdőgazdálkodás, továbbá a nagyüzemi természetközeli erdőgazdálkodás és a Pro Silva-módszerek összehasonlítása és alkalmazásuk bemutatása volt.

A sikeres pályázat eredményeként megvalósult háromnapos tanfolyam szervezésében és lebonyolításában a pályázón kívül számos szakember vett

részt, elsősorban a Szombathelyi Erdészeti Zrt., az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, a Vas megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága dolgozói közül.

A résztvevőket a kétvölgyi közösségi házban Mesics Ferenc, Nagy Imre (MgSzH) és Doncsicz András (polgármester, Kétvölgy) köszöntötte.

Hován István Iván (MgSzH) a térség vend népcsoportjának részletes történelmét ismertette, majd a kisparaszti szállalás történeti vonatkozásaira utalt. Ezt követően az MgSzH részéről a közelmúlt és a jelen erdőtervezési, hatósági és támogatási gyakorlatát ismertette Nagy Imre igazgató, Balogh Csaba igazgatóhelyettes és Kelemen Géza osztályvezető.

Rendkívül fontos témát járt körbe

Nagy Imre: „Vadgazdálkodási kérdések az átalakító és szállaló üzemmódú erdőkben” című előadása. Leszögezhető, hogy a szállalás nagyobb mértékű alkalmazásának legnagyobb akadályozója a magas nagyvadlétszám lehet.

Végezetül Gyöngyössi Péter (Kerek-erdő Alapítvány): „Történeti szempontok a vendvidéki és az Őrségi erdők értékeléséhez, különös tekintettel a sessionális (erdő-)gazdálkodásra” című előadásában a jelen értékeléshez mutatott be fontos múltbéli tapasztalatokat.

A vendvidéki paraszti szállalás egy érdekes példáját tekintette meg a résztvevő gárda a Kétvölgy 104-es erdőtagban. A területet Balogh Csaba és Hován István Iván mutatta be. A legfontosabb tapasztalatok

Könyvismertetés

**Bartha Dénes-Vidéki Róbert (szerk.):
A Bockerek-erdő
(Nyíregyháza-Sopron 2008. 1-272.
o.) (NYÍRERDŐ, Nyírségi Erdészet
ZRt. kiadása)**

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom, a könyv címét adó erdő földrajzi elhelyezkedését kevesen tudják. Nem csoda, mert az ország egyik legtávolibb zugában, a Tisza és a kárpátaljai országhatár között fekvő Bereg megyei térség egyik összefüggő erdejéről van szó.

Vegetációját a hatvanas években a kiváló növényföldrajz tudós – Soó Rezső – örökét elfoglaló Simon Tibor írta meg „Északalföld erdei” c. könyvében, ám ebben a műben a hangsúly a növényvilágon volt, kevés szó esett az erdő élő és élettelen tényezőiről, köztük kialakult kapcsolatokról, állatvilágáról és azokról a néprajzi, természeti értékekről, amelyek kiváló csalogatói az ún. ökoturizmus híveinek.

Páratlan természeti ritkaságok vannak itt, az erdőt körülölelő aprófalvak tölgyfából készült haranglábaikkal, erdélyi templomok fatornyos, fakazettás mennyezetű templomai igazán megérdemlik a táj és az erdő felfedezését. Jó érzékkel érzett rá erre Kaknics Lajos, a NYÍRERDŐ vezérigazgatója, és hívott meg oktatókat, kutatókat a térség vizsgálatára és eredményeiket tetszetős kö-

tetbe gyűjtve a megjelenést is segítette vállalata pénzeszközeivel. Mindez a jövőbe is látó, gondos gazdára utal, aki tudja, hogy a Nagy-Alföld egy többé-kevésbé bolygatatlan, ősi állapotában megmaradt részének bemutatását támogatnia kell, hiszen ilyen adottságok már alig maradtak ránk, megőrzésük elsőrendű feladat.

A könyvet Kaknics Lajos bevezetője nyitja, majd a soproni Termőhelyismerettni Tanszék docens-triója (Bidló A.–Heil B.–Kovács G.) mutatja be az élettelen környezet hidrológiai és talajtani viszonyait. Ebből a sorból a klíma sajátos kimaradt, pedig ez is külön fejezetet érdemelt volna. Igaz, a fontosabb adatai megjelennek más fejezetekben.

A vegetáció elemei között gyakorta elhanyagolt moha-, zuzmó- és gombavilága is megjelenik erre szakosodott kutatók (Szűcs P.–Tóth H.–Rimóczi J.) tollából.

Ezt követi a két szerkesztő részletes leírása az erdő- és mocsárvilág növényeiről, fafajairól. Teljesen újszerű a több részre tagoló erdő egyes elemeinek helyi elnevezését feltáró fejezet. Ilyennel eddig Majer Antal bakonyi tisztafás kötetében találkoztunk.

Az állatvilágot csiga-faunára, rovarokra, kételtű és hullókre, madarakra, emlősökre bontott részekben olvashatjuk.

Kellő súllyal kaptak helyet az erde-

zeti vonatkozások és az erdészeti kezelés jövőbeli irányelvei. Ebben már az élő és élettelen természeti tényezők összekapcsolódásáról is olvashatunk, valamint az erdő eredetiségének megőrzésére teendő intézkedésekről is tájékozódhatunk. Erről nehéz lenne rövid összefoglalást adni, ezért a fejezet utolsó bekezdését szó szerint (Szalacsi Árpád) idézem: „Meggyőződésem, hogy a régmúltban alkalmazott helyi erdőgazdálkodási eljárások továbbfejlesztésével és tudatos jövőbeli alkalmazásával menthetjük meg térségi erdeink természeti értékeit, amelyek csak így maradhatnak meg az utókor számára.” Felelősségteljes és követendő szép mondatok. Megvalósításukhoz sok sikert!

Végül egy személyes vélemény. Örömteli feladat ilyen nagyszerű, szép fényképekkel, táblázatos adatközléssel és mutatós megjelenítésben készült tájismertetőket olvasni. Legutóbb Balsay Miklós hansági könyvét mutathattam be, most meg ezt, az ország távolfekvő területéről írott másik művet. Vannak még hasonló, feltáratlan vidékek. (Néhány közülük: barcsi ősbörökás, Ormánság, Duna-Tisza közti Órjeg stb.) Őszintén kívánom, hogy a már elkészült művek követőre találjanak, és ehhez ne maradjon el a helyi gazdálkodók erkölcsi és anyagi segítsége.

Ajánljuk a könyvet azok kezébe, akik a Nagy-Alföld ősi tájképét meg kívánják ismerni és a vázolt munka felolgozási módját elsajátítani.

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**

talat talán az lehet, hogy a magyarországi viszonyok között elsősorban a csoportos szálalásnak van létjogosultsága.

A Rönök 12-es erdőtagban, erdőbirtokossági területen szép bükkös felújítógátat tekintettünk meg, végvágás előtti állapotában.

Balogh Csaba, az MgSzH igazgatóhelyettese „Az átalakító üzemmód módszertani kérdéseiről” című előadásának fő témaköre a száraló és az átalakító üzemmódok nomenklatúrája, módszertana és módszerei voltak a gazdálkodó és a gyakorlati erdőtervező szemével nézve a dolgokat. Az előadásban részletesen ismertetésre kerültek a gazdálkodók választási lehetőségei, a követendő eljárások, az állapotfelmérés a tervezés folyamata, a kezelési tervek tartalma, a végrehajtás főbb elemei.

Bakó Csaba, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdőgazdálkodási igazgatója „Pro Silvától az átalakító üzemmódig” címmel tartott előadást. Bemutatta a Pro Silva-módszert, mint az egyik lehetséges utat az állandó erdőborítású gazdálkodás palettáján, valamint a Szombathelyi Erdészeti Zrt. által bejárta utat, a tanulás és tapasztalatgyűjtés lépcsőfokait, amíg üzemi körülmények között is bevezetésre került az átalakító üzemmód az általa kezelt erdőterületeken.

Napirenden kívüli felszólalóként *Dénes Károly* magánerdő-gazdálkodó nyújtott betekintést az általa Pro Silva-módszerrel kezelt erdőterületek jelenlegi állapotáról és az általa alkalmazott módszerekről.

Végül *Szép Tibor*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. fahasználati és kereskedelmi igazgatója emelkedett szólásra, hogy „A régió erdőgazdálkodásának jövője a klímaváltozással összefüggésben, az állandó erdőborítású erdőgazdálkodás fahasználati vonatkozásai” című elő-

adásában ismertesse a klímaváltozással kapcsolatos legfrissebb eredményeket, s a világot és hazánkat sújtó várható jövőbeni változások hatásait. Valamennyi előadó kiemelte, hogy a megfelelően szabályozott vadlétszám nélkül az állandó erdőborítású gazdálkodás megteremtése nagyon megnehezedik.

Az első terepi bemutató a Csörötnek 8 F Erdőrészlet volt, ahol egy nagyon ígéretes Pro Silva munkát tekinthetünk meg. A terület villanypásztorral van körbekezdve, hogy a vad kártételét csökkentse az adott területen. A területen két évvel ezelőtt végrehajtott fakitermelés nyomait – az alkalmazott kíméletes technológiáknak köszönhetően – gyakorlatilag nem lehetett észrevenni, csak a megmaradt tuskók emlékeztettek az egykori munkálatokra. Két eltérő nagyságú léket mutatnak be a szervezők, ahol szemléletesen magyarázták el a lékekben fény hatására lejátszódó folyamatokat.

A Máriaújfalu 8 B erdőrészt két forgalmas műút által közrezárt erdőtömb, amely mind állományszerkezetileg, mind földrajzi elhelyezkedése okán ideális helyszíne az átalakító üzemmódnak. A területet *Kutas Lajos*, a Szentgotthárdi Igazgatóság vezetője mutatta be. Ezek után *Balogh Csaba* (MgSzH) arra kérte a jelenlévőket, hogy segítsenek a két nap folyamán elhangzott ismeretek birtokában egy lék kijelölésében. Bátorralanul, de azért némi biztatás hatására formát öntött a lék. Rövid szakmai diskurzus után a rendezők – tekintettel a sötétedésre – megköszönték a részvételt és felhívták a figyelmet, hogy a program másnap Őriszentpéteren folytatódik. Ezek után ki hazafelé, ki a kétvölgyi szállás irányába fordította szekere rúdját.

A zárónap házigazdája az Őrségi Nemzeti Park volt. Az előadások számá-

ra a Nemzeti Park Őriszentpéteri központja adott helyet. A megjelenteket *Márkus Ferenc*, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatója köszöntötte, és röviden kifejtette a természetvédelmi oldal elképzeléseit a jövőre vonatkozóan. Az első felszólaló *Horváth Jenő* erdőmérnök, a Nemzeti Park munkatársa volt. Beszámolóját egy rövid, általános iskolás gyerekek részvételével készített film bemutatásával kezdte, majd előadásában főként az állandó erdőborítású gazdálkodási mód ökológia előnyeit emelte ki.

Mesics Ferenc saját erdészeti integrátorként gyűjtött, esetenként negatív tapasztalatait összegezte.

Megtisztelte részvételével a tanfolyamot *Ór Zoltán*, Őriszentpéter polgármestere, aki a lakosság erdővel, erdészettel szemben támasztott igényeiről beszélt. Külön kiemelte az Őrségi ember kötődését az Őrségi erdőkhöz, valamint kitért a napjainkat sújtó gazdasági válságra is, mondván, hogy csak globális összefogással érhető el számottevő eredmény.

A záró nap prominens vendége *Petbő József*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke volt, aki felszólalásában kifejezte örömét afelett, hogy ilyen nivós eseményt sikerült szervezni, valamint napjaink egyik napirenden lévő problémájával kapcsolatban kiállt az erdők jelenlegi gazdálkodói, kezelői struktúrája mellett.

Ezt követően rövid vitafórum keretén belül volt lehetősége a hallgatóságnak feltenni kérdéseit az előadóknak, illetve kifejtetni saját nézeteit a témában.

Biztosan jelenthetjük, hogy az adófitetők 1%-a jó helyre került, a térség és a környék erdőgazdálkodásának megújulását szolgálta.

A folyamatos erdőborítást fenntartó erdőgazdálkodási módszerek kidolgozása, üzemszerű működtetése napjaink legfontosabb szakmai kérdése. Az erdészek oldaláról ez a szakmai, a társadalmi és természetvédelmi érdekek ellentmondásai feloldásának útja lehet.

Balogh Csaba
Németh János

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.allamerdo.hu

www.erdo.hu